

Szczepan Mucha, wieś Szale, woj. sieradzkie,
Mikołaj Kopernik, wys. 78 cm

Twórcy ludowi

Jak dziś Polska szeroka
Jak szeroka i długa
Wszędzie twórcy ludowi
Każden dłubie i struga.
Bo dziś rzeźbiarz się ceni
Nieży z tego ma dochód
Za Chrystusa — Madonny
Kupił sobie samochód.
Abo garncarz — przed wojną
Nieraz z głodu przymierał
Dziś za swoje garnuszki
Na Wartburga uzbierał.
Abo tkaczka-artystka
Tka dywany na krosnach
Wille sobie buduje
Bo w pióreczka obrosła.
Abo taki poeta
Też ludowy artysta
Za wierszówki z czasopism
Jest zagrycha i czysta.
I jak Polska szeroka
Jak szeroka i długa
Każden chce być artystą
Każden pisze i struga.
Bo dziś takie już czasy
Takie to już dziś lata
Jak nie struga coś w drzewie
To przynajmniej wariata.

Bronisław Pietrak

Antoni Kroh

LISTY PO I KONKURSIE WSPÓŁCZESNEJ RZEŻBY LUDOWEJ KARPAT POLSKICH W 1972 R.

Po konkursie wpłynęło do Muzeum w Nowym Sączu 181 listów od rzeźbiarzy ludowych. Prezentujemy niektóre, sądząc, że stanowią one bardzo interesujący materiał, pozwalający wnikać w psychikę twórców, proces powstawania i stosunek współczesnych rzeźbiarzy ludowych do różnych form opieki nad plastyką wiejską. Listy publikujemy z pewnymi tylko skrótami zachowując oryginalną ortografię.

Oryginały listów znajdują się w archiwum Muzeum w Nowym Sączu.

„Najpierw bardzo dziękuję za otrzymaną nagrodę (piszący nie otrzymał żadnej — A.K.). Widocznie Sąd Konkursowy nie zna się dobrze na rzeźbach ludowych.

Więc wobec tego proszę niezwracać się do mnie w przyszłości w celu wzięcia udziału w wystawie, bo już napewno w żadnym Muzeum niebędzie brał udziału w wystawach.

Zawiadamiam żeby tamtejsze Muzeum niewysyłało mi dyplomu uczestnictwa w konkursie, bo mi go niepotrzeba, bo mam ich aż sześć. (...)

Michał Boczek
Jeleśnia

„Serdecznie dziękuję za otrzymany od was katalog z wystawy rzeźby ludowej Karpat Polskich.

Również dziękuję za otrzymaną paczkę z rzeźbami, oraz za pieniądze za rzeźby.

Posyłam dwie podobizny jedna podobizna jest wyrysowana z katalogu z napisem (Kopernik).

Druga podobizna jest i pod nią jest napis kto to jest, która podobizna jest podobna do Kopernika?

Serdeczne życzenia dla wszystkich pracowników (Muzeum w Nowym Sączu). Z poważaniem”

Michał Boczek

„Dziękuję za przesłanie mi wiadomości odnośnie wyniku Konkursu.

Cieszę się z przyznania mi nagrody w kwocie 300 zł. Będzie to bodźcem do dalszej pracy twórczej.

Co do sprzedaży moich rzeźb to zgadzam się na każdy sposób jaki się nadarzy sprzedać rzeźby bo nie myślę zabierać ich z powrotem.

Podaję moje ceny za poszczególne sztuki o ile to jest możliwe — w przeciwnym razie zgadzam się na Wasz rachunek. (...)”

Nikodem Bołoz
Łomnica

„Posyłam Rzeźby każda jest w jednym drewnie nimo nic nat klejone lup gwoździkami pszybijane po oczymaniu bardzo bym Prosił mnie zawiadomić czy niesłostały uszkodzone fpszeszylce wiem ze Panowie niemogą czasu kazdemu ot piszywać. Zegnam ściskam Dłoj”

Władysław Chajec
Kamienica Górna

„Serdecznie i spokłonom Dziękuję za Dyplom janie spodziewał go jak bymi ktoś szeptal i oczymałem Premie 2000 złoty z Warszawy.

Moji szanowni Pragnylem pojechać na Konkurs tagem pragnyl jak chory człowiek z drowia. jestem samotny 17 lat mam 69 lat nimogem wynajac jakiegoś człowieka aby mi o Domku zawiadywał pszes cały tydziej mazyłem o podruzy gdy jest bliżej Konkurs Rzeszów lup Jasko to ftym samym dniu pewnie to zajadym zadowolieniena uczaszczom.

jak Panowie mnie dwukrotnie Dziękują za wziecie udziału FKonkursie jatesz drugi raz Dziękujecie za Dyplom i zasprzedasz Dysponatów: Zyczę z Drowia Fszytskim Panom Fspuł Pracującym Zdrowia Nieograniczonego. Kłaniam się ściskam Dłoj”

Władysław Chajec

„(...) Pierf by Żulf pszyszet z Nowego Sączu nisz pieniądze Poczta Proszę się za stanować brak cierpca nieładniebybyło abym udawał się zezaleniem do Władz”.

Władysław Chajec

„(...) Mam prawo nie wyrazić zgody wbrew Regulaminowi Konkursu, na wystawienie moich prac w wystawie pokonkursowej, albowiem Władze Terenowe, jak Wydz. Kultury Prez. PRN nie dopomogły mi aż dotąd w nabyciu materiału na rzeźbę, musiałem się sam borykać w bardzo ciężkich warunkach materialnych i finansowych w nabywaniu materiału i dlatego na pismo Wasze zgłoszę się w przyszłym tygodniu po odbiór wszystkich moich prac”.

Józef Citak
Krynica

„ (...) Do Muzeum przyjadę w krótkim czasie, gdyż chciałbym zobaczyć wystawę i porozmawiać na temat rzeźb. (...)”

Jakub Falisz
Kryg

„ (...) Chciałem dowiedzieć się jeszcze, jaka była przyczyna, że moje rzeźby zostały odrzucone, bo jestem po prostu samoukiem nikt mnie nie uczył rzeźbić, a chciałem przecież, aby moje rzeźby podobały się. Proszę napisać do mnie i wytłumaczyć mi, abym mógł rzeźbić i brać udział w konkursach, żebym nie robił tego nadarmo”.

Jakub Falisz

„ (...) Wiem, że dzieciom nie daje się za dużo pieniędzy, ale dziecko rośnie i to szybko, dlatego bardzo proszę te moje pierwsze wygrane pienioszki dać na książeczkę PKO.

To będzie moja radość, że mam na książeczkę tak dużo pieniędzy. Będę książeczkę pokazywał kolegom,

by im pokazać że nie na to się żyje, by tylko jeść i bawić się. A rosnący procent na książeczkę będzie podniecał mnie do coraz lepszych rzeźb”.

Andrzej Głód
Paszyn

„ (...) Wyrażam zgodę na sprzedanie moich rzeźb, które to posiadają następujące ceny nadane przez Państwową Komisję Cen w Katowicach (następuje podanie cen)”.

Adam Grygiel
Bielsko-Biała

„Zgadzam się na sprzedanie swoich rzeźb do zbiorów Waszego Muzeum. Ceny nie podaję, proszę o wycenę według Waszego rozeznania. Mam pełne zaufanie do Was i żadnych roszczeń nie będę wnosił do wartości”.

Jakub Królczyk
Kluskowce

„Zaproszenie. Uprzejmie proszę o przybycie do mnie przedstawiciela Muzeum w Nowym Sączu, ponieważ chciałbym porozmawiać na tematy związane z moją pracą”.

Andrzej Kwiatkowski
Ślupnice

(List pisany pod dyktando — A.K.) „Zwracam się z prośbą o przysłanie mi fotografii z wykonanej przeze mnie rzeźby „Chrystus i Cyrenejczyk” a zakupionej przez Muzeum w ubiegłym roku. Należności za wykonanie fotografii przysię po otrzymaniu jej i po ustaleniu ceny. Bardzo mi na tym zależy, ponieważ fotografie potrzebne są mi do mych zbiorów wykonanych prac. (...)”

Mikołaj Mazurek
Brzeżawa

„(...) Równocześnie muszę nadmienić, że eksponaty które mi odesłaliście zostały zaraz zakupione przez miejscowy PDK i odesłane na Wystawę Wojewódzką, która w tym czasie się odbywała w Opolu-Bierkowicach i otrzymałem nagrodę 500 zł. niezależnie od ceny sprzedaży. Ogółem za swoje prace, takie jakie wykonuję w drzewie przeważnie płaskorzeźby o różnej tematyce otrzymałem już sporo nagród, i wyróżnień. Pracuję nadal pomimo dużych trudności. (...) Robię to jedynie z zamiłowania do sztuki. (...) Co do zdjęć w tym katalogu, nie wszystko mi się podoba. Moim zdaniem wszystkie te rzeźby są udane, tylko co do rzeźby M. Kopernika z bez rąk z tymi dwiema pałkami mam pewne zastrzeżenia i jeśli by za takie rzeźby Państwo dawało nagrody, to bym musiał całkiem zrezygnować ze swoich dotychczasowych prac, albo nauczyć się robić tak od „siekiery”, możeby wtedy było modnie! (...)”

Tadeusz Obrzud
Półwieś, pow. Grodków Śl.

„(...) Czytając w tamtejszym piśmie że przewodnicstwo Sądu Konkursowego miał znany etnograf prof. R. Reinfuss sprawa klasyfikacji prac i przyznania nagród jest dla mnie zrozumiała. Prace moje według ocen etnografów pozostają w grupie rzeźby amatorskiej.”

Ludwik Oleksy
Zielona Góra

„Chciałem się zapytać jak Jury konkursowe będzie oceniało lepiej czy rzeźbę malowaną (polichromowaną) czy rzeźbę niemalowaną. Pytam się dlatego, że ja zwykle każdą sztukę swoją pokrywam kolorami bo widzę wtedy w niej urok piękna kiedy nabiera żywotności w kolorze, lecz natomiast gdyby to było źle oceniane to mogę na tą wystawę zmienić swój styl i pozostawić resztę niemalowanej rzeźby, a zatem to szkoda byłoby zadawać sobie trudu gdyby to miało dać złą stronę. Z upodobania specjalizuję się w świątkach i mam już Piotra i pawła prawie wykończonych i pokrytych kolorem trzeci świątek na wykończeniu zamierzam jeszcze coś zrobić tak żebym miał ze cztery rzeźby, tylko proszę o łaskawy odpis abym mógł się zorientować co to jak.”

Bronisław Sendeki
Binarowa

„Ceny podane przez wasze Muzeum w najmniejszej mierze nie odpowiadają moim i tak małym wymogom. Z drugiej zaś strony rzecz biorąc uważam, że rzeźba nie nagrodzona nie powinna zajmować miejsc rzeźbom które znalazły uznanie konkursowe przebywając w miejscach muzealnych itp.”

Józef Siedlarz
Stary Sącz

„Zgadzam się na wykup rzeźb pod warunkiem przesłania mi choć jednego zdjęcia do albumu. Chciałbym posiadać w swojej kolekcji zdjęcia mojej pracy.”

Józef Sikorski
Muszyna

„Do tej pory w zasadzie nic nie robiłem, dopiero dzięki Waszemu zaproszeniu zacząłem rzeźbić, ale nożem niewiele można zrobić. Przy okazji mam do Was prośbę; jeżeli któraś CPLiA mogła mi udostępnić narzędzia a była w tym zainteresowana, to ja w zamian mógłbym się podjąć jakiejś pracy. Jeśli macie z nimi kontakt a moglibyście mi pomóc to byłbym bardzo wdzięczny.”

Franciszek Wierciak
Nowa Huta

„W związku z konkursem współczesnej rzeźby ludowej przesyłam 11 fotografii moich rzeźb z zapytaniem czy mogę wziąć udział w konkursie.

Obecnie mieszkam w Krakowie, ale urodziłem się w Nowym Sączu, gdzie jak dotychczas spędziłem większą połowę mojego życia.

Rzeźby są fotogeniczne w związku z tym przy ich oglądaniu należy przyjąć poprawkę na rzeczywistość.”

Adam Szopiński
Kraków

„Sztuka mojego kowalstwa w blasze narodziła się w obozie, gdzie dostępnym materiałem były puszki od marmolady z których prymitywnymi narzędziami wy-czarowywałem przeróżne kwiaty-portrety mija właśnie teraz w czerwcu 32 lata od wystawy jaką urządziłem w obozowej „Sztubie” w 1940 roku.”

Bolesław Antonik
Zakopane

„Chociaż noszę to samo imię, chodzi o mojego Ojca, który zmarł przed ośmioma laty. Dla wyjaśnienia informuję też, że Ojciec mój nie zajmował się rzeźbą, ale budową modeli drewnianych kościółków, starych drewnianych okrętów, zamków i grodów, młynów wodnych i wiatraków, latarni morskich a nawet starych drewnianych instrumentów. Był to człowiek o wielkich zaletach serca i rozumu, gorący patriota o szerokich zainteresowaniach i zamiłowaniach artystycznych — sztuki ludowej, muzyki oraz wszystkiego co Polskie. (...)”

Franciszek Stradol
Oświęcim

„Może i ja skorzystam na tym że będę w Waszym gronie rzeźbiarzy bo Mi wpadła w ręce o Was gazeta a Ja się właśnie interesuję karpackim regionem na razie rzeźbię jelenia-rogacza miśki niosące na plecach ul kószkę (jako popielniczka) nakryty daszkiem naśladujący słoń. i miśki mogą służyć jako nocna lampka lub też popielniczka stojący miśiek zagląda do barci-pnia jako pszczelarz psotnik no i jeźdźca na koniu sadzącego przeszkodę ptaki różne też może być służąca jako popielniczka — lampka nocna mam zamiar robić Świątki lub jeszcze co inne ale dobrze by było zapoznać się bliżej co by bardziej było odpowiednie gdyż na mnie nie gra roli co bym robił byle rysunek to na oko odrobie.

O ile by Wam Panie Dyrektorze odpowiadało to proszę Mnie wpisać do grona i nożyków nie Mogę dostać 1 noż Mam do wsz. roboty. Fr. Knapczyk ogłoszony w tej gazecie Dz Polski z Bieńkówki to w pobliżu Mnie, nie znamy się jednak. Ja potrafię i pł. rzeźby. Moje hobby to było rzeźbianstwo do małego chłopca okupacja przerwała mą pracę. Oświęcim 3 lata przym. roboty dojazd co dzień 62 km tam i z powrotem. Więc bardzo proszę o szybką odpowiedź.”

Jan Gartoszek
Maków Podhalański